

jur. Crau. in consil. 114. num. 6. & in consil. 120. num. 3. Ea est huius sententia ratio, quia ex quo mulier hæc potuit palam protestari, & non est protestata, illa clandestina protestatio non operatur. Et ideo consensus ille suus non irritatur, diuersum autem est, quando pro maxima reuerentiam non potuisset palam protestari. Nam tunc sufficeret protestatio clam facta. Ita Soc. Sen. in consilio 263. num. 8. & 9. lib. 2.

metus causa. Est enim expressum f. fortius, & potentius tacito. l. si ex pluribus. ff. de suis & legit. Abb. in capit. si diligenti. num. 2. 5. de foro compet. Dec. in l. 1. in quarto notab. C. qui admitti. & in l. non vult habere se. num. 10. ff. de reg. iur. & idem in rubr. extra de consil. num. 2. Et ad huius declarationis explanationem, aliqua etiam dicemus in fr. l. 7. in præf. 45. ubi agemus, quando tacens consentire præsumatur.

Metum, & dolum abesse præsumi in eo, qui presentibus sanguine coniunctis, vel amicis contraxit.

S V M M A R I V M.

- 1 Contractus initus interuenientibus sanguine coniunctis, & affinis, metu factus non præsumitur. Idem si solus interueniat in d. e. num. 6. Quod & in ultimis voluntatibus habet locum. num. 7. Hancque tam forte præsumptionem esse, ut duobus testibus contrarium nequeat probari. n. 8. Nisi tamen persona talis sit, quæ etiam amicis presentibus metum queat inferre. num. 9. Aut ad sit etiam enormis læsio. n. 10. 2 Tutores gerentes negotium pupillorum, coram propinquis expedire debent, ut tutores sint. 3 Propinquorum præsentia verum tollat præsumptionem doli. 4 Loqui secundum veritatem aliud est, aliud facere verba secundum præsumptionem. 5 Mulierum aut minorum in contractibus, cur statuta propinquorum præsentiam requirant.

P R A S V M P T. CXXVIII.

Superiore præsumptione scripsimus, metum non præsumi ob solam reuerentiam, ut actus reuocandus. Nunc dicimus, omnem alium metum, vel dolum non præsumi in eo, qui contraxit interuenientibus sanguine coniunctis, & affinis, ut vno verbo etiam supra attingimus. Hanc præsumptionem probat transactionem quæ dominij. C. de transact. vbi Doct. præfati Iaf. num. 1. Bar. in l. frater a fratre. num. 51. ff. de cond. indeb. Bal. in l. Polla. C. de his quibus vt indig. & in l. 1. Co. de prædij. decurio. libr. 10. Ange. in consil. 215. Thema tale est. Alex. in l. si cum dotem. §. eo tempore. ff. solut. matrimo. Soc. Sen. in consil. 263. col. 6. num. 18. verfic. sed adhuc videtur. lib. 2. Dec. in l. singularia. num. 10. ff. si cert. petat. & in consil. 232. num. 3. in consil. 448. num. 14. & in consil. 463. num. 7. Cur. Sen. in consil. 34. super contingentia. col. 5. verfic. comprobantur præmissa. Iaf. in l. bonotij. num. 4. C. qui admitti. Petrasanc. in sing. 57. Ruin. in consil. 170. num. 17. lib. 1. & in consil. 122. num. 12. libr. 4. & in consil. 51. num. 13. lib. 5. Marf. in sing. 47. præsentia. Paris. in consil. 96. numer. 39. libr. 1. & in consilio 88. num. 35. libro 3. Boer. quest. 100. num. 7. Alc. in tract. de præsumpt. reg. 1. præsumpt. 21. & ibidem Nic. Arelatan. in additio. Crauet. in consil. 114. n. 3. & Gramm. in decis. 66. num. 9.

Hinc cautelam præbuit tutoribus Cepolla in cautela 24 incipit, ratione, quod quando negotium aliquod pro pupillis gerunt, curent illud expediri coram propinquis, & amicis pupillorum, ne si contingat illos conquiri metu, vel dolo inductos esse ad contrahendum, tutores ipsi molestia afficiantur à pupillis ipsis, vel à pupillorum aduersarijs, atque ita huius sententiæ auctorem citat Baldum in d. l. Polla. C. de his quibus vt indignis, & idem ibi annotarunt Castr. & Iaf. num. 7. qui manifeste censuerunt, omnem dolum abesse, præsumi in tutore, qui presentibus consanguineis, & amicis pupilli contraxit. Idem docuit Iaf. in l. 1. in fine. C. de transact. & respondit

spondit Curt. in consil. 44. super contingentia. col. 5. verfic. comprobantur præmissa. Idem scripserunt Petrasanc. in sing. 57. & Marf. in sing. 47. præsentia. in fine. Ceterum Alc. in tract. de præsumpt. reg. 1. præsumpt. 21. admittit quidem præsumptionem hanc quoad metum, non autem quoad dolum. Inquit ille, quod simplex propinquorum præsentia non tollit præsumptionem doli, quia verisimiliter propinqui illi potuerunt ignorare consilium tutoris, ad quem principaliter pertinebat. argu. l. vt. ff. vbi pupil. educari debeat. & l. 1. §. denunciare. ff. de ventre inspicien. Hæc Alciati consideratio vera non est, Cum verisimilius sit, propinquos hos pro suo officio, & munere, diligentia vt, vt intelligant, an dolum ois ablit, absque omni fraude, & metu, est sanè præsumptio, quæ quilibet sit vir bonus, & diligens. cum pater. §. rogo. de leg. 2. & l. omnimodo. in prin. vbi glo. C. de inoffic. testa. Non etiam obstant duæ considerationes Alciati ad leg. transactionem. cum dixit, illam loqui in metu, qui à dolo differt. Cum possit quis etiam aperte, & coram populo decipi. l. 1. in prin. ff. de dolo, quod in metu non contingit. Nam respondetur, fieri quidem posse, quod dolo quis etiam coram populo decipiatur, cum magna esse possit alicuius calliditas, & versutia. l. 1. ff. de dolo, sed dicimus non esse verisimile, atque ita non præsumi. Aliud est secundum ipsam præsentiam loqui, iuxta quam argumentatur Alciatus. Aliud est secundum ipsam præsumptionem verba facere, sicuti de ea nos agimus. Non etiam obstat secunda consideratio Alciati, cum dixit, quod sicuti non obstante tali præsentia admittuntur apertissimæ probationes, vt tradunt gloss. & Doct. in d. l. transactionem. Ita admitti debent præsumptiones iuris, quæ illis apertissimis probationibus æquipollent. l. Imperator. de leg. 1. Non inquam, obstat hæc consideratio, quæ dolo quidem (vt diximus) nulla hæc repugnat præsumptio, imo stat propinquorum præsentia, vt supra demonstrauimus. Ex prædicta quoque iuris præsumptione inferitur ratio, quare statuta requirant in contractibus mulierum, vel minorum præsentiam propinquorum. Est sanè præsumptio metus, & doli, cui rationem hanc perpendit Bar. & Bald. in d. l. transactio. C. de transact. Idem Bal. in l. 2. q. 9. C. de reuoc. vend. & in l. 2. ad fi. C. de adop. Iaf. in d. l. transact. num. 3. Cum verò statuta requirunt in contractibus minorum, vel mulierum propinquorum consensum, id ea ratione constitutum est, quia præsumptio est, quod prox. maiores ierunt diligentes, ne fraus, vel dolum aliquis committatur, ex quo ad eos pertinet successio illius minoris, vel mulieris, Ita Bart. & Bald. in d. l. transact. & ibi. Iaf. n. 3. subiungunt, &c.

Extenditur primo hæc præsumptio, vt locum habeat non solum, quædo interuenit præsentia propinquorum, sed etiam quando interuenit solus iudex. Bartol. in d. l. frater a fratre. num. 51. ff. de cond. indeb. & in l. 1. C. de prædij. decurio. l. b. 10. Ang. & Imol. in l. 1. §. fuit quæsitum. ff. ad Trebel. Alex. in consil. 80. col. 2. lib. 5. Iaf. in d. l. transact. num. 1. C. de transact. post Alex. ibid. in fi. Barbat. in consil. 53. col. 6. lib. 2. Curt. iun. in consil. 67. num. 3. in fi. Petrasanc. in sing. 57. Paris. in consil. 10. num. 53. lib. 1. Crau. in consil. 14. n. 4. Gram. in decis. 66. num. 10. & ibidem, num. 25. declarat non sufficere, quando hic iudex, vel pretor interuenit et tanquam testis. Idem Gramm. in decis. 103. num. 62.

Extenditur secundo, vt præsumptio ista locum habeat non solum in contractibus, sed etiam in vltimis dispositionibus, si enim quis presentibus propinquis, & sanguine coniunctis, testamentum conficit, præsumitur sua sponte, non autem dolo, & metu compulsus ita disponere. Ita Bald. in l. 1. num. 8. in fi. C. si quis al. quem testari prohib. & Nic. Arelat. in addit. ad Alcia. in tract. de præsumpt. reg. 1. præsumpt. 21.

Extenditur tertio, vt locum habeat, etiam si duorum testimonio vellet probare hæc mulier, vel minor, quod metu consenserint. Nam testimonium duorum non sufficit. Ita Spec. in tit. de probat. vt. in fi. Bal. & Castr. in l. transact. C. de transact. Cur. Sen. in consil. 44. super contingentia. col. 6. ver. & benefacit. Et Marf. in sing. 528. & Gram. in decis. 103. num. 65.

Declaratur primo, vt non habeat locum hæc præsumptio, quando persona, cum qua actus celebratur, eiusmodi est, vt verisimiliter inferre possit metum etiam presentibus consanguineis, & amicis, vt in tyranno. Ita respondit collegium Perusinum, vt est relatatum inter consilia Angeli in consil. 280. Reperitur in quadam. Idem affirmatur Iaf. in d. l. transact. numer. 1. verfic. limita quando. C. de transact. Dec. in consil. 219. in fin. Marf. in sing. 673. Nonnulli. Boer. quæst. 100. nu. 8. & Gramm. in d. decis. 103. num. 64.

Declaratur secundo, vt locum non habeat hæc præsumptio, quando adest tenor laesio. Nam tunc, non obstante propinquorum præsentia, præsumitur metu, vel dolo celebratus contractus. Ita Castr. in consil. 177. contra superius consulta. lib. 2. Ruin. in consil. 170. num. 17. lib. 1. Marf. in sing. 673. Nonnulli. verfic. 2. prædicta limita. Ripa lib. 3. responsum. cap. 15. num. 15. Boer. quæst. 100. nu. 9. Alc. in respon. 291. num. 3. & in respon. 519. num. 3. Hinc dixit Bart. in l. interpositas. num. 2. C. de transact. metu præsumi, cum quis dedit magnum pro paruo.

Cessio actionum quibus coniecturis, & præsumptionibus, delegatur facta, & simulata?

S V M M A R I V M.

- 1 Litem de redemptoribus lex multum suspicatur. 2 Cessio actionis modico facta pretio, præsumitur simulata, & solum pro numerata quantitate conceditur cessionario. Et quod iuris sit hæc præsumptio. n. 3. 3 Pretij tenuitas in actionum cessione quando censederetur. 4 Cessio actionis modico pretio, simulata præsumitur, et si pro parte etiam permittetur. Et locum id habere etiam in hereditatis venditione. n. 6. Procedere etiam in sola promissione de cedendo. n. 7. Nec ob stare licet iuramentum interueniat. n. 8. 5 Cessio actionum quibus in casibus non præsumitur simulata. num. 10. cum seq. 6 Cessio actionum ob modicum pretium simulata non præsumitur, quando alijs coniecturis constat, iustus de causis factam esse. Et quæ sint causæ iustæ. num. 17. 18. & 19. 7 Cessio actionis facta præsumitur, quando de pretij numeratione constat solum confessione cedentis, & cessionarij. Idque præsertim si post confessionem al. quam pretij partem cedens receperit. num. 21. Limitatur tamen quoad eum solum, contra quem fit cessio, non autem contra cedentem, cui nocet confessio. n. 22. Quamuis post instrumentum cessionis iam confectum, fiat numeratio. num. 23. vel habita fuerit fides de pretio. n. 24. 8 Cessio simulata præsumitur, si numeratum sit quidem pretium in cessionis actu, illud tamen cedens deinde restituat cessionario. 9 Cessio simulata præsumitur, quando cedens finxit cessionarium suum creditorem, eademque ex tali causa cessio actiones contra suum aduersarium. 10 Actiones cessæ pro parte venditæ, & pro parte donatæ, faciunt præsumi cessionem simulatam. Limitatur, quædo personæ, quibus venditur, & donatur, essent diuersæ. num. 28. 11 Cessio si non appareat, quo titulo facta sit, præsumitur simulata.

Soluq.

